Kaip konsultuoti mokinius:

Praktiniai principai ir būdai

2026

Beata Gervickaitė
Karjeros konsultantė
BG.konsultacija@gmail.com

Tadas Karosas
Geštalto psichoterapijos konsultantas,
karjeros konsultantas
tadas.karosas@gmail.com

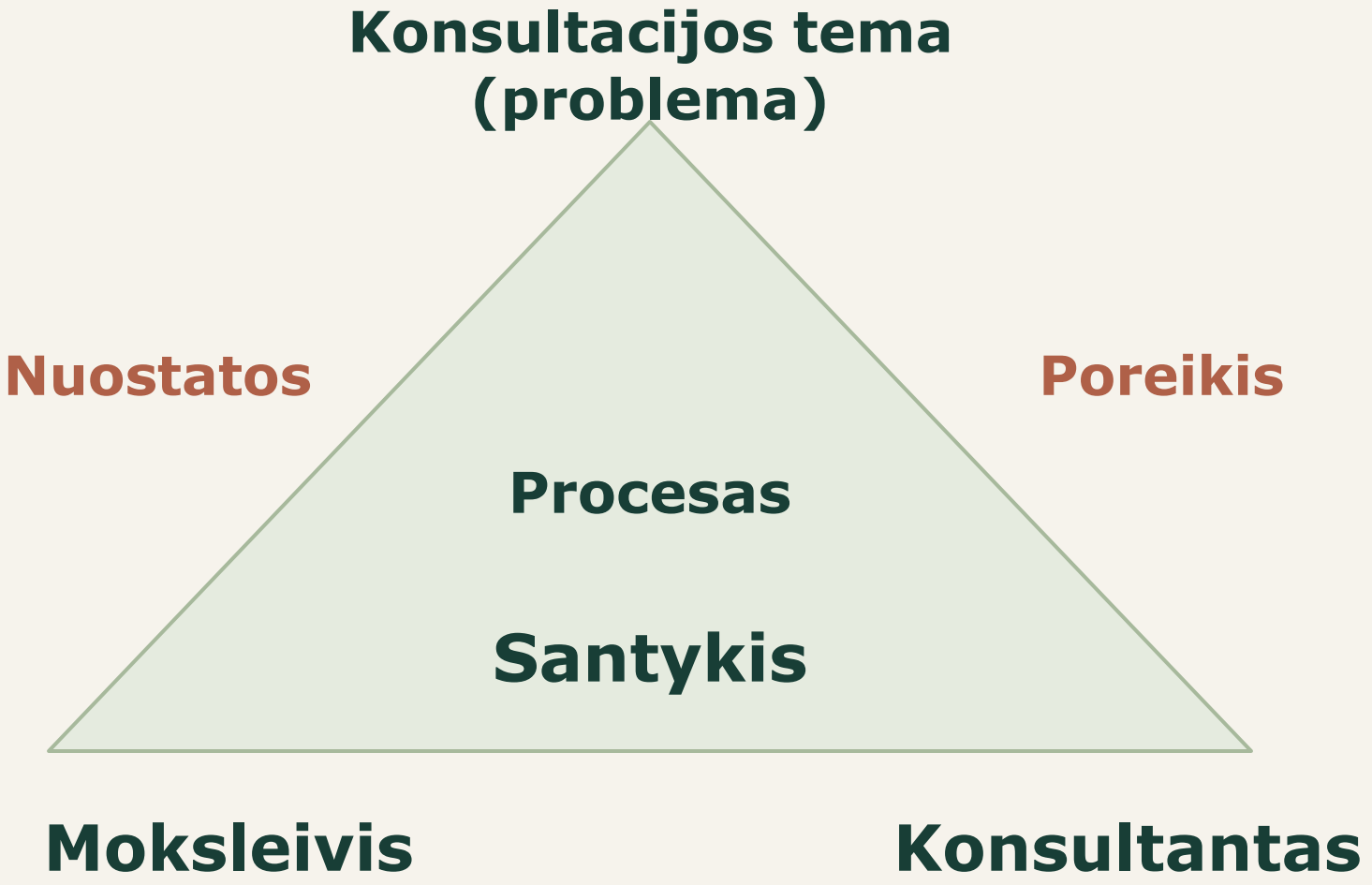
Mokymų temos

01 Konsultanto vaidmuo

02 Konsultacijos struktūra

03 Praktiniai konsultavimo būdai

Karjeros konsultavimo elementai

Konsultantas

Santykis ir saugumas

Konsultanto santykis su klientu
Konfidencialumas

Dėmesys žmogui

Konsultanto ir konsultuojamojo nuostatos
Dėmesys čia ir dabar
Nežodinis elgesys

Reakcijos ir grįžtamasis ryšys

Grįžtamasis ryšys
Emocijos ir jausmai per konsultaciją

Konsultacijos sąlygos

Aplinka, erdvė ir **trukmė**
Struktūra ir turinys

Konsultanto uždaviniai

Būti šalia.

Domėtis ir tyrinėti kliento situaciją bei reakcijas. Padėti klientui aiškiau ją pamatyti.

Paklausti ir išgirsti, ką sako klientas.

Laikytis lygiavertiškumo nuostatos.

Būti geranoriškam.

Pasirūpinti saugia konsultacijos aplinka.

Konsultanto santykis su klientu

Globojantis

Per daug rūpestingas, „tėviškas“ ar „motiniškas“.

Atsiprašinėjantis

Ekspertas

Draugas

Bendradarbiaujantis

Konkuruojantis

Dėl dėmesio ir kalbėjimo erdvės.

Dominuojantis

Paviršutiniškas

Nuvertinantis

Praktinė užduotis
I konsultacija

1. Du vaidmenys

Karjeros konsultantė(-as).

Moksleivė(-is) pasirenka situaciją ir dalijasi.

5 min.

2. Konsultacija

Praktinė užduotis: eiga ir aptarimas

3. Įvertinimas

2 min.

Moksleivio rolėje: individualiai vertina konsultanto konsultaciją

Konsultanto rolėje: individualiai vertina savo konsultaciją

4. Keičiamės vaidmenimis

Praktinė užduotis
II konsultacija

5 min.

1. Du vaidmenys

Karjeros konsultantė(-as).

Moksleivė(-is) pasirenka situaciją ir dalijasi.

2. Konsultacija

Praktinė užduotis: eiga ir aptarimas

3. Įvertinimas

2 min.

Moksleivio rolėje: individualiai
vertina konsultanto konsultaciją

Konsultanto rolėje: individualiai
vertina savo konsultaciją

4. Išsirenkame po vieną įvertinimą (savo ar kito karjeros specialisto) ir aptariame porose

Dažniausiai užduodami klausimai

01 Kaip žinoti, kad mokymosi ar studijų programa skirta man?

02 Kaip pasirinkti profesiją ar studijas?

03 Kokia praktika užsiimti per vasarą, kad lengviau būtų susirasti darbą ar sektųsi moksluose?

04 Kokia mokymosi kryptis ar profesija įdomiausia?

05 Kaip pasiruošti išmokti didelį informacijos kiekį?

06 Kokios galimybės pabaigus mokslus?

07 Kas bus, jei pasirinksiu „gap year“?

08 Patinka darbas, bet mažai moka. Kaip pasirinkti?

Konsultacijos struktūra

01

Pokalbio pradžia

Kreipimosi aplinkybės
Lūkesčiai
Pokalbio ribos ir trukmė

02

Pokalbio eiga

Išklausymas
Atspindėjimas
Gilinimasis, nukreipimas
Grįžtamasis ryšys
Informavimas ir parama

03

Pokalbio užbaigimas

Apibendrinimas
Patikslinimas
Įtvirtinimas

Konsultacijos pradžia

Mokinio klausimai	Konsultanto klausimai
Pasakykite, ką man pasirinkti... Net nežinau, nuo ko pradėti... Ką galite pasakyti apie... Nežinau, ką studijuoti / kur toliau mokytis... Kuo jūs man galite padėti? Nieko nežinau, nieko nemoku.	Jei teisingai suprantu, domina studijos profesinėje mokykloje / kolegijoje / universitete. Kokios konkrečiai, kokios būtent? Taip. Suprantu, kad tau (jums) sunku... Suprantu, kad tau (jums) trūksta informacijos... Girdžiu abejones, ar teisingai pasirinkai... Matau, kad tau (jums) sunku apsispręsti. Iš kokių sričių renkatės? Papasakokite plačiau, kas neaišku, dėl ko neramu... Pasidalinkite savo mintimis apie... Pasikalbėkime apie tai.

Konsultacijos eiga

Būdai	Konsultanto klausimai
Pasitikslinimas Performulavimas Tarpinis susitikrinimas Atspindėjimas Nukreipimas Grįžtamasis ryšys	Suprantu, kad jums sunku... Girdžiu abejones dėl... Girdžiu, kad pyksti dėl... Papasakokite plačiau, kas neaišku, dėl ko neramu... Gal turi minčių, ką gali dirbti, mokytis, rinktis... Pasidalinkite savo mintimis apie... Kas sunkiausia šioje situacijoje? Jei teisingai suprantu, atėjai su mintimi apie... Pabandykime sukonkretinti, apibendrinti. Galima pakartoti dalį mokinio frazės, kelis reikšminius žodžius. Ar gerai suprantu, dabar rūpi... Matau, kad jums sunku apsispręsti. Jaučiu, kad esi sutrikęs dėl šios situacijos. Pabandykime racionaliai išdėstyti, susieti visas pasakytas mintis.

Konsultacijos pabaiga

apie 10 min.

Dėmesio taškai	Baigiamieji teiginiai ir klausimai
Pabaigos pradžia Vengti naujų temų ir klausimų Įprasminti ir sukonkretinti Įsipareigojimai (pasižadėjimai) Ateities planai, darbai, veiksmai Neskubėti pabaigti Atsisveikinimas	Jau einame prie pabaigos. Turėtume netrukus baigti. Galime šioje vietoje sustoti? Kaip dabar matai tą situaciją? Jeigu nauja tema: „Girdžiu dar vieną svarbią temą. Šiandien neturėsime laiko, bet galėsime aptarti kito susitikimo metu.“ Ko norėjosi iš šio pokalbio? Ar gavai? Pradžioje minėjai, kad... Ar pavyko? Ką išsineši iš šio pokalbio? Ką svarbaus supratai? Koks jausmas, kai tai sakai? Ką ketini daryti? Ką gali padaryti dėl šios situacijos? Ką pasižadi, iki kada? Kaip jautiesi? Gal dar kartą susitinkame? Kas gali būti parama, resursas įgyvendinti planą? Į ką gali kreiptis paramos?

Konsultacijos pabaigos akcentai

Apibendrinimas, patikslinimas, įtvirtinimas

Nauda	Kuo pokalbis buvo naudingas?
Veiksmai	Ką toliau ketina daryti?
Informacija	Kur ieškoti informacijos, jei dar bus neaišku?
Susitarimai	Kokie įsipareigojimai, „namų darbai“ ir jų įvykdymo terminai?
Parama	Kas gali tapti parama? Kur jos ieškotų?

Po konsultacijos: sustoti ir apgalvoti

Dėmesys ir supratimas

Buvau atidus ir dėmesingas.
Supratau kliento rūpestį ir poreikį.

Konsultacijos rezultatas

Su kuo išėjo klientas?
Ar tai sutapo su jo konsultacijos tikslu ar klausimu?

Mano nuostatos

Nepatarinėjau. Nepasakojau savo istorijos ar artimųjų patirties.
Laikiausi struktūros: laiku pradėjau ir užbaigiau.

Įsipareigojimai

Jei pažadėjau rasti informacijos, iki kada turiu tai padaryti?
Susitariau dėl kito susitikimo.

Naudotos priemonės

Kokias priemones naudojau: testą, užduotį, piešinį ar kt.?

Profesinis tobulėjimas

Turiu pasikonsultuoti su kolega dėl šios konsultacijos ir savo profesinio tobulėjimo.

Konsultanto nuostatos

Nepatarinėti.
Nevertinti.

Išklausyti

Leisti pasipasakoti

Reaguoti

Užduoti pagilinančius klausimus

Įvardyti poreikį

Pastebėti prieštaravimus

Fiksuoti emocinę reakciją

Suteikti emocinę paramą

Neskubėti

NEPATARINĖTI

Praktinė užduotis: patarti

1. Du vaidmenys

Patarinėjanti(s) karjeros konsultantė(-as).

Moksleivė(-is) pasirenka situaciją ir dalijasi.

5 min.

2. Konsultacija

3. Aptarimas po konsultacijos

2 min.

abiem

Kaip jautėsi?

Kokios mintys?

Ko norėjo ir negavo?

Ko norėjo ir gavo?

4. Keičiamės vaidmenimis

Praktinė užduotis: patarinėjantis konsultantas

Du vaidmenys

- **Patarinėjanti(s)** karjeros konsultantė(-as).
- **Moksleivė(-is)** pasirenka situaciją ir dalijasi.

Galimi teiginiai

„Aš tavo vietoje rinkčiausi...“
„Man atrodo, tau būtų saugiau...“
„Nenorėčiau, kad paskui nusiviltum.“
„Leisk, padėsiu tau nuspręsti.“
„Gal šito varianto geriau atsisakyti.“

Patarinėjančio konsultanto elgesys

Remiatės savo patirtimi. Atrodo, kad geriau matote, kas moksleiviui būtų tinkama ir saugu.

Greitai siūlote sprendimus, patariate, nukreipiate konkrečia kryptimi ir nuraminate dar neišsiaiškinę jo nuomonės.

Daug klausinėjate, ar viską apgalvojo ir pasidomėjo. Norite tuoj pat padėti: surasti informaciją, patikrinti variantus ar dalį darbo atlikti už jį.

Klausimuose dažnai būna paslėpti teisingi pasirinkimai.

Kartais abejojate, ar moksleivis pats gebės nuspręsti, todėl nesąmoningai perimate dalį atsakomybės už jo pasirinkimą.

Kalbate rūpestingai ir draugiškai, bet per daug globėjiškai.

Kodėl norisi patarinėti?

Jausmai ir pojūčiai

Nuostaba, neviltis, laimė, baimė, pyktis, pasibjaurėjimas.

Ir...
Įtampa, sumišimas, nerimas, išgąstis, susijaudinimas, atsiskyrimas, pažeidžiamumas, pyktis, gėda, kaltė, nuovargis, liūdesys, ilgesys, skausmas.

Poreikiai

Fizinė gerovė

Harmonija

Ryšys

Laisvė

Nuoširdumas

Prasmė

Žaidimas

Konsultuodami siekiame

Dėmesys ir klausymasis	Būti atidiems ir dėmesingiems, padrąsinti kalbėti. Aktyviai klausytis ir nepertraukti. Išlaikyti tylos pauzes.
Tikslumas ir aiškumas	Užduoti patikslinančius klausimus. Atspindėti. Prašyti konkrečių pavyzdžių. Susiaurinti ir konkretizuoti klausimą. Atsakyti į vieną klausimą vienu metu.
Susilaikymas nuo vertinimo	Neaptarinėti atsakymų, nevertinti kitų nuomonės, nediskutuoti. Nesistengti aiškintis dėl savo atsakymų. Nespėlioti.

Priedas

Konsultacijos aptarimui

Tobulintinos reakcijos	Tinkamos reakcijos
☐ Per daug klausinėjama.	☐ Klausiama aiškiai, paliekama laiko atsakyti.
☐ Per greitai patariama.	☐ Išsiaiškinami poreikiai ir lūkesčiai.
☐ Sprendžiama už moksleivį.	☐ Leidžiama moksleiviui pačiam spręsti.
☐ Skubama užpildyti tylą.	☐ Išbūnama tyloje ar pauzėje.
☐ Pertraukiama ar perimamas pokalbis.	☐ Išklausoma ir apibendrinama.
☐ Skubama motyvuoti.	☐ Padedama atrasti motyvaciją.
☐ Skubinama apsispręsti.	☐ Derinamas tempas pagal moksleivį.
☐ Primetamas savo požiūris.	☐ Gerbiami moksleivio pasirinkimai.
☐ Susitelkiama į trūkumus.	☐ Padedama atpažinti stiprybes.
☐ Daromos prielaidos, nepasitikslinama.	☐ Pasitikslinama, ar teisingai suprato.
...	...